

de Volkskrant

Ingenieuze oplossingen voor de eurocrisis: The Matheo Solution

De Volkskrant 18 november 2011 – door Peter de Waard

Misschien zijn de ideeën van de Europese regeringsleiders om de eurocrisis op te lossen te beperkt en moet een andere weg worden ingeslagen. De Verenigde Staten van Europa zijn politiek onhaalbaar, de opsplitsing van de eurozone in noord en zuid is duur en onuitvoerbaar en de terugkeer van de nationale munten werpt Europa terug in de tijd. Is er geen alternatief? The Matheo Solution introduceert een 'wisselkoers' in de eurozone door naast de euro als betaalmiddel een reken-euro in te voeren.

The Matheo Solution (TMS) is het doortimmerde concept van André ten Dam (Nederlandse euroresearcher en jurist en ingenieur) uit 2010 voor een oplossing van de crisis. De kern daarvan is een flexibel monetair systeem dat zich aanpast aan een Europa van verschillende snelheden: het 'Euro Currency Units-Exchange Rate Mechanism (ECU-ERM)'. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de euro als het enig wettig betaalmiddel (de munten en bankbiljetten en elektronische transfers) en de euro als rekeneenheid. De euro blijft in de zeventien landen het enige betaalmiddel, maar als calculatie-eenheid voor prijzen en lonen kunnen landen zogenaemde NCU's (National Currency Units) als de eurogulden of de eurodrachme weer gaan invoeren.

Het systeem lijkt op het in 1993 ter ziele gegane wisselkoersmechanisme Europees Monetair Stelsel. Binnen het EMS konden de nationale valuta (NCU's) fluctueren (revalueren of devalueren) ten opzichte van de centrale rekeneenheid - de toenmalige European Currency Unit (ECU) - en elkaar. Hierdoor konden landen die op te grote voet leefden, hun aangetaste concurrentiepositie herstellen.

In de nieuwe situatie zullen de NCU's geen wettige betaalmiddelen zijn, maar uitsluitend rekeneenheden. Aanpassing van een NCU in een euroland betekent aanpassing van het desbetreffende nationale prijs/loonniveau in vergelijking met deze in de andere eurolanden.

De euro-drachme is in eerste instantie gelijk aan de euro. Grieken kunnen zowel voor één euro als één euro-drachme een glas ouzo kopen. Een Griekse werknemer die 500 euro-drachme per week verdient, kan dus 500 glaasjes ouzo nuttigen, net als een Nederlandse toerist die 500 euro-gulden mee naar Griekenland neemt.

Maar omdat de productiviteit van de Griek 30 procent is achtergebleven op die van de Nederlander, zal de euro-drachme in waarde kunnen dalen ten opzichte van de euro en euro-gulden. Die is dan nog maar 70 eurocent waard. De Griek zal nog steeds 500 glaasjes ouzo kunnen drinken voor zijn weekloon, maar de Nederlander 715 glaasjes voor de 500 euro die hij meeneemt.

Het grote psychologische voordeel is dat de lonen van de Grieken niet met 30 procent hoeven te worden verlaagd om weer concurrerend te worden. De vakbonden zullen niet gelijk op hun achterste benen staan.

Ter voorkoming van kapitaalvluchten blijven bestaande schuldvorderingen gewaardeerd in euro's. Nieuwe schuldvorderingen kunnen naar keuze worden aangegaan in euro's (met name voor grensoverschrijdende transacties) of in de desbetreffende NCU's (met name voor binnenlandse transacties). Een tweede voordeel van NCU's is de mogelijkheid van rente-differentiatie op nationaal niveau.

Zowel bij de fluctuaties van de NCU's als bij de vaststelling van de rentes op nationaal niveau is de ECB de beslissende instantie, zij het steeds in overleg met de desbetreffende nationale centrale banken.

Ten Dam denkt dat zijn plan het ei van Columbus is: "Waarvoor velen vooraf nog zo hadden gewaarschuwd, is werkelijkheid geworden: de euro kan niet functioneren als de collectieve eenheidsmunt met een gelijke ECB-rente voor alle eurolanden binnen een unie waarin de economieën zich in verschillend tempo ontwikkelen. Door het starre huidige monetaire euro-concept kunnen de macro-economische onevenwichtigheden die sinds de invoering zijn ontstaan, zoals de competitieve verschillen tussen de sterkere en zwakkere eurolanden, niet meer gecorrigeerd worden. Hierdoor zijn de zwakke eurolanden de perspectieven op gezonde economische groei ontnomen."

Het TMS-concept wordt volgens Ten Dam in toenemende mate door buitenlandse en binnenlandse deskundigen als een serieus te overwegen optie gezien. Zo heeft Harrie Verbon van de Universiteit van Tilburg het idee omarmd. Het gezaghebbende Ifo-instituut in München waar de Duitse topeconoom Hans-Werner Sinn aan verbonden is, besteedt in zijn komende economische kwartaaluitgave aandacht aan het thema. Op verzoek heeft André ten Dam daarvoor een bijdrage geleverd op basis van zijn meest recente Nederlandstalige artikel *'The Matheo Solution: Europese monetaire flexibiliteit, kracht en eenheid'*.

=====